

Natuurfonds: zoekgebied Westerkwartier

Houtsingels als groen wegennet

Houtsingels maken het Westerkwartier knus en intiem. Zangvogels, vleermuizen, vlinders, dassen: ze maken dankbaar gebruik van de groene linten. Natuurbeheerder René Oosterhuis ziet steeds meer van deze karakteristieke houtsingels in het Westerkwartier verloren gaan. “Veel singels zijn verdwenen en de kwaliteit ervan neemt af. Met het nieuwe Natuurfonds willen we specifieke houtsingels en bosjes aankopen, zodat dieren veilig en wel natuurterreinen bereiken.”

Houtsingels waren vroeger vanzelfsprekend: boeren trokken er lijnen mee door het landschap. Als erfafscheiding en veekering. De ondoordringbare singels hielden het vee binnen. De bomen en struiken leverden hout. Voor gereedschap, het stoken van de kachel en de bouw van huizen en stallen. Het kantelpunt was volgens Oosterhuis in 1873, toen een Amerikaan het prikkeldraad uitvond. “Prikkeldraad maakt houtsingels overbodig als veekering.”

De afgelopen eeuw zagen we de houtsingels langzaam uit het landschap verdwijnen, ook in het Westerkwartier. Oosterhuis

houdt van het besloten coulisselandschap. “Houtsingels maken dit landschap intiem. Ze horen dichtbegroeid te zijn, zodat een koe er niet doorkomt. Toch worden ze nog steeds opgeruimd. De singels die nog overeind staan, zijn vaak in slechte staat.” Het resultaat stemt hem somber: een open en kaal landschap, zonder de insecten, planten en dieren die van oudsher in een houtsingellandschap leven.

Blakend van gezondheid

Bij het Iwema Steenhuis in Niebert is het verschil goed zichtbaar. “Sta je in ons gebied, dan zie je overal singels. Zet je een paar passen naast ons terrein, dan kijk je kilometers ver.” Oosterhuis' eigen houtsingels staan er blakend van gezondheid bij. Bij Iwema Steenhuis en de Coendersborg in Nuis onderhoudt hij ruim elf kilometer aan singels. “We snoeien ze, waar nodig voeren we herstelwerk uit en planten we nieuwe bomen en struiken. Bij Iwema Steenhuis hebben we het raster drie meter naar buiten geplaatst, zodat in de singel extra ruimte ontstaat voor kruiden en struiken.”

Houtsingels zitten vol leven. Een ideale houtsingel bestaat volgens Oosterhuis uit meerdere lagen: kruiden, struiken

en bomen van verschillende soorten en leeftijden. Elke laag kent zijn eigen bewoners. "In het braamstruweel leven kleine zoogdieren en broeden zangvogels, zoals gekraagde roodstaarten en zwartkoppen. 's Winters zitten er vaak honderden kramsvogels. In de oude bomen maken spechten hun hollen. In die hollen wonen het jaar erop weer gekraagde roodstaarten. Belangrijk in deze tijd: de vele bloemen trekken vlinders, wilde bijen en andere insecten aan. Met de insecten op het platteland gaat het slecht. Bloeiende houtsingels geven de insecten een boost."

Verbindingswegen

Naast deze bewoners zijn ook veel andere dieren afhankelijk van houtsingels. Ze gebruiken ze als groene beschutte wegen tussen de open weilanden. Zo scheren veldmuizen altijd vlak langs singels. Daar zijn ze veilig op hun dagelijkse route tussen kolonieboom en jachtgebied. Het is druk in de singels, weet Oosterhuis. "Ook loopkevers, wezels, reeën, nachtvlinders en dassen gebruiken houtsingels om zich te verplaatsen. Probleem is wel dat steeds meer houtsingels tegenwoordig doodlopen, waardoor dieren open weilanden oversteken. Met alle gevaren van dien."

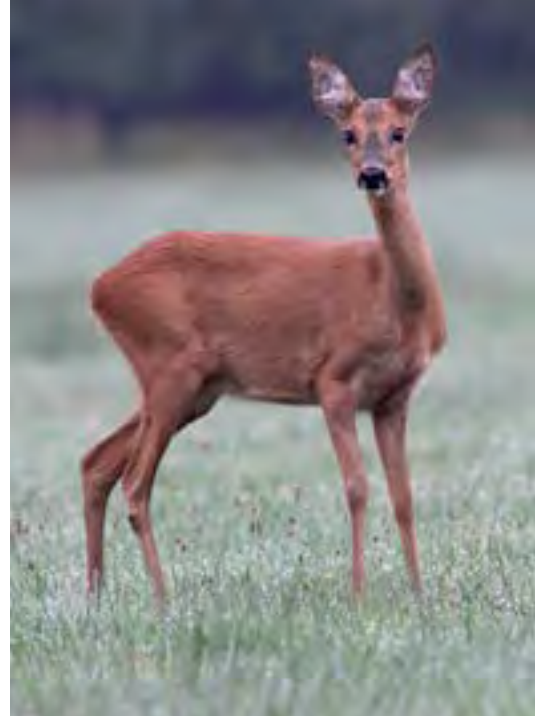
Oosterhuis juicht het nieuwe Natuurfonds toe. Met de donaties wil hij nieuwe singels en bosjes aanplanten, doodlopende wegen doortrekken en belangrijke houtsingels aankopen en veiligstellen. "Sommige singels vormen cruciale verbindingswegen. Onze natuurterreinen in het Westerkwartier – Coendersborg, Iwema Steenhuis, Nanninga's Bos, Bolmeer en Harens Bos – liggen

verspreid en versnipperd. Door nieuwe singels aan te planten, pendelen dieren veiliger tussen onze bosgebieden."

Dassenfamilies redden

Gerichte aankopen maken een groot verschil. Als voorbeeld noemt hij de twee dassenfamilies die in de bosgebieden van Het Groninger Landschap wonen. "Elk jaar weer worden jonge dassen aangereden. Ze lopen dwars door de weilanden de weg op. Met het aankopen en inrichten van nieuwe houtsingels kunnen we ze sturen in het landschap. Waar de dassen een weg tegenkomen, leggen we in overleg met de gemeente een dassentunnel aan. Een paar houtsingels aankopen en beplanten doet er dan echt toe. Daarmee redden we jonge dassen."

Oosterhuis heeft een groene wegenkaart voor ogen. Wegen waarlangs dassen, insecten en andere dieren onbekommerd reizen. Onderweg wil hij stapstenen aanleggen, kleine bosjes waar de dieren even kunnen verblijven en uitrusten. Bij het Nanninga's Bos ligt zo'n stapsteen, recent aangekocht met hulp van het bedrijf Moving Spirits, een van de Vrienden van Het Groninger Landschap. Moving Spirits heeft het bosje als het ware geadopteerd. "De werknemers hielpen mee met het planten van de bomen. Het bosje is een hectare. Dat klinkt klein. Maar als stapsteen in het landschap is het erg waardevol. Onze dassen gebruiken het op doortocht. Ik vond er een tijgerspin, ook wel wespenspin genoemd – deze is net als de wesp zwart met gele strepen. Ook deze tijgerspin heeft zich via de groene wegen door het landschap uitgebreid."

'Via de aangekochte singels pendelen dieren veilig tussen onze bosgebieden'

